

Halvårsrapport

30. juni 2016

Indholdsfortegnelse

Hoved- og nøgletal	3
Ledelsesberetning	4
Ledelsespåtegning	7
Resultatopgørelse	8
Balance	9
Egenkapitalopgørelse	11
Noter	12

PenSam Liv forsikringsaktieselskab

CVR-nr. 14 63 89 03

Hjemsted Furesø, Danmark

Moderselskab:

PenSam Holding A/S

CVR-nr. 12 62 95 32

Hjemsted Furesø, Danmark

Hoved- og nøgletal⁽¹⁾

I mio. kr.

Resultatopgørelse	30.06.2016
Præmier	2.768
Forsikringsydelse	-1.146
Investeringsafkast før pensionsafkastskat	3.565
Forsikringsmæssige driftsomkostninger	-124
Resultat af genforsikring	-1
Ændring i livsforsikringshensættelser	-4.191
Ændring i kollektivt bonuspotentiale	-
Ændring i overskudskapital	-200
Ændring i fortjenstmargen	-76
Årets tilskrevne bonus	-
Pensionsafkastskat	-532
Overført investeringsafkast	-63
<i>Forsikringsteknisk resultat</i>	0
Egenkapitalens investeringsafkast	63
<i>Resultat før skat</i>	63
Skat	-14
<i>Årets resultat/Årets totalindkomst</i>	49
Balance	30.06.2016
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter, i alt	87.626
Overskudskapital	3.128
Egenkapital, i alt	1.447
Aktiver, i alt	107.725
Nøgletal i pct.	30.06.2016
Afkastprocent	4,0
Omkostninger pr. forsikret i kr.	247
Solvensdækning	618
Egenkapitalforrentning efter skat	3,5

⁽¹⁾ Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelse er ændret med virkning fra 2016. Den medfører nye samt redefinerede regnskabsposter. Historiske data ikke er tilgængelige, hvorfor det ikke er muligt at udarbejdet nye sammenligningstal jf. note 1 Anvendt regnskabspraksis.

Ledelsesberetning

PERIODENS RESULTAT

Periodens resultat før skat blev 63,5 mio. kr., mod 51,4 mio. kr. for samme periode sidste år.

Resultatet er sammensat af investeringsafkast på egenkapitalens aktiver på 51,3 mio. kr. samt risikoforretning på 12,2 mio. kr.

Periodens egenkapitalforrentning udgør 3,5% efter skat, hvilket er tilfredsstillende i forhold til bestyrelsens afkastforventning.

Egenkapitalen udgør 1.446,8 mio. kr. pr. 30. juni 2016.

Præmier og udbetalinger

De samlede bruttopræmier i første halvår 2016 udgør 2.768,3 mio. kr., hvilket er 97,1 mio. kr. højere end samme periode sidste år.

I første halvår 2016 har kunderne modtaget ydelser på 1.146,5 mio. kr. mod 818,4 mio. kr. i samme periode sidste år. Udviklingen kan blandt andet henføres til en stigning i overførsler og genkøb. De løbende pensionsudbetalinger stiger som forventet i første halvår 2016.

Forsikringsmæssige driftsomkostninger

Administrations- og erhvervsomkostninger udgør 123,8 mio. kr. pr. 30. juni 2016. De gennemsnitlige omkostninger pr. forsikret udgør 247 kr. for første halvår 2016, hvilket er som ventet og på niveau med samme periode sidste år.

Hensættelser til forsikringskontrakter

Med virkning for regnskabsåret 2016 er en ny regnskabsbekendtgørelse trådt i kraft. Efter denne opdeles livsforsikringshensættelser i fire elementer: Garanterede ydelser, Risikomargen, Individuelt bonuspotentiale og Kollektivt bonuspotentiale. Ud over livsforsikringshensættelserne består Forsikringsmæssige hensættelser af en ny post For-

tjenstmargen, der udgøres af fortjenstdelen af fremtidig risikoforretning.

Ændringen i livsforsikringshensættelser, der indgår i resultatopgørelsen, er eksklusiv PAL. Der er som følge heraf ikke direkte sammenhæng mellem oplysninger i balance og resultatopgørelse.

Livsforsikringshensættelser fratrukket pensionsafkastskat er i 2016 steget med 4.191 mio. kr. til 84.699 mio. kr. primært som følge af, at indbetalinger overstiger udbetalinger. Herudover udgør de kollektive bonuspotentialers andel af stigningen 356 mio. kr., hvilket hovedsageligt stammer fra overskud på risiko vedrørende førtidspension. Pr. 30. juni 2016 udgør det kollektive bonuspotentiale efter pensionsafkastskat 8.096 mio. kr. fordelt på fire rentegrupper med underliggende risiko- og omkostningsgrupper.

INVESTERINGSVIRKSOMHED

Udvikling på de finansielle markeder

2016 startede negativt ud på aktie- og kreditmarkederne med store fald i aktiekurserne og udvidelse af kreditspændene. Hovedårsagerne hertil var fallende oliepriser, kraftig opbremsning af væksten i kinesisk økonomi og overraskende lav vækst i amerikansk økonomi. Vending i oliepriserne, bedre makroøkonomiske nøgletal og udsigt til yderligere lempelse af global pengepolitik fik vendt den negative udvikling på markederne for risikofyldte aktiver.

Den britiske beslutning om at træde ud af EU ved folkeafstemningen den 23. juni skabte fornyet usikkerhed op mod halvårsskiftet og satte en bremse på den positive udvikling på aktie- og kreditmarkederne. De globale aktiemarkeder sluttede således halvåret med et lille negativt afkast.

Usikkerhed, moderat vækst, lav inflation og større lempelse af pengepolitikken i Euroområdet lagde et betydeligt nedadgående pres på renterne navnlig i Eurozonen. Renterne sluttede derfor halvåret på et lavere niveau.

Periodens afkast

Periodens investeringsafkast udgør 3.565,2 mio. kr. mod 1.208,1 mio. kr. i samme periode sidste år. Afkastet svarer til 4,2%.

Afkastet på de enkelte aktivklasser fremgår af nedenstående tabel.

Afkast før skat i %, 1. halvår 2016	
Investment grade obligationer	4,0
Øvrige obligationer	8,6
Globale aktier	-1,1
Øvrige aktier	-0,8
Ejendomme	2,6
Øvrige alternative investeringer	2,9
Investeringsaktiver	3,2
Investeringsaktiver	3,2
Basisafdækning*	1,2
Valutaafdækning*	0,5
Valutaafkast på investeringsaktiverne*	-0,7
Samlet afkast	4,2

*bidrag til samlet afkast

Note: Opgjort som tidsvægtet afkast.

I forhold til bestyrelsens fastsatte benchmark er der for halvåret isoleret set opnået et mindre-afkast på 0,2%.

Selskabets investeringsaktiver er opdelt i porteføljer for de enkelte pensionskoncepter og har hver sin investeringsstrategi. Afkastet i de enkelte pensionskoncepter fremgår af nedenstående tabel.

Afkast før skat i %	1. halvår 2016	1. halvår 2015
Fleksion	2,3	3,7
Tradition - ikke pensionister	2,7	1,4
Tradition - pensionister	6,9	-0,5
PMF	15,4	-2,3

I pensionskoncepter med ydelsesgarantier – PMF og Tradition - pensionister – er der foretaget renteafdækning. Som følge af rentefaldet har renteafdækningen bidraget markant positivt til afkastet, hvilket dog opvejes af markedsværdiregulering af hensættelserne til garantierne.

Der er foretaget valutaafdækning for alle større eksponeringer. Med korte danske renter som har været lavere end renterne i de fleste andre lande og i særdeleshed i Euroområdet, har afdækningen af valutakursrisiko haft en mindre negativ effekt på afkastet.

Selskabets samlede investeringsaktiver udgør i alt 105.765,4 mio. kr. pr. 30. juni 2016. Fordelingen af investeringsaktiver fordelt på aktivklasser fremgår af nedenstående tabel.

Aktivfordeling i %, 1. halvår 2016	
Investment grade obligationer	38,9
Øvrige obligationer	17,2
Globale aktier	22,3
Danske aktier	0,6
Ejendomme	7,0
Øvrige alternative investeringer	14,1
Investeringsaktiver	100,0

BASISKAPITAL OG SOLVENSKRAV

Selskabets basiskapital udgør 6.970,1 mio. kr. pr. 30. juni 2016 mod 6.685,4 mio. kr. 1. januar 2016.

USIKKERHED VED INDREGNING OG MÅLING

Ved udarbejdelse af halvårsrapporten foretages der i forbindelse med indregning og måling af visse regnskabsposter en vurdering, som omfatter skøn, og er behæftet med en vis usikkerhed.

Usikkerhederne ved indregning og måling vedrører i PenSam Liv primært værdiansættelse af selskabets investeringsaktiver, som ikke handles på et aktivt marked samt opgørelse af markedsværdien af de forsikringsmæssige hensættelser.

Den største usikkerhed ved målingen hviler på opgørelsen af de forsikringsmæssige hensættelser, herunder særligt forventninger og forudsætninger til levetid.

INTERN KONTROL OG RISIKOSTYRING VED REGNSKABS AFLÆGGELSE

Bestyrelsen og direktionen har det overordnede ansvar for selskabets interne kontrol og risikostyring i forbindelse med regnskabsaflæggelsen. Den interne kontrol og risikostyring er tilrettelagt såle-

des, at halvårs- og årsrapporten aflægges i overensstemmelse med lovgivningens krav og sikrer, at væsentlige fejl og uregelmæssigheder omkring regnskabsaflæggelsen forebygges eller opdages og korrigeres.

Kontrolmiljø

De væsentlige elementer i kontrolmiljøet er en hensigtsmæssig organisation, herunder behørig funktionsadskillelse samt interne politikker og forretningsgange indeholdende beskrivelse af kontroller samt procedurer.

Risikovurdering

Der foretages løbende en vurdering af de regnskabsområder og processer, som danner grundlag for regnskabsaflæggelsen.

Vurderingen foretages med henblik på at identificere områder, hvor risikoen for fejl er særlig stor, som følge af at oplysningerne er baseret på skøn, eller er forbundet med manuelle eller komplekse processer.

Kontrolaktiviteter

Formålet med de etablerede kontrolaktiviteter er at forhindre, opdage og korrigere eventuelle væsentlige fejl og uregelmæssigheder i de data, som danner grundlag for regnskabsaflæggelsen, således at risikoen for fejl i halvårs- og årsrapporterne reduceres til et acceptabelt niveau.

Kontrollerne omfatter blandt andet attestationer, afstemninger, analyser, funktionsadskillelse samt generelle it-kontroller.

Overvågning og rapportering

Selskabet anvender systemer og manuelle ressourcer til at overvåge de data, der danner grundlag for den økonomiske rapportering. Eventuelle svagheder og væsentlige fejl korrigeres øjeblikkeligt, og rapporteres til selskabets hændelsesopsamling for operationelle risici.

ÆNDRINGER I SELSKABETS LEDELSE

Pr. 1. august er Helen Kobæk fratrudd og Torsten Fels tiltrådt som administrerende direktør i selskabet. Pr. 1. august er Benny Buchardt Andersen samtidig indtrådt i direktionen.

BEGIVENHEDER EFTER BALANCEDAGEN

Der er i tiden fra den 30. juni 2016 til halvårsrapportens underskrivelse ikke indtruffet forhold, som efter ledelsens opfattelse har væsentlig påvirkning på selskabets økonomiske stilling.

FORVENTNINGER TIL 2016

PenSam Liv har rejst et tilbagesøgningskrav overfor SKAT som følge af EU-Domstolens afgørelse i relation til den såkaldte ATP-sag, som vedrører momsfrigørelse for forvaltning og herunder administration af pensionselskaber. SKAT har valgt at behandle modtagne tilbagesøgningskrav enkeltvis og PenSam Liv afventer tilbagemelding fra SKAT for det rejste krav, hvilket forventes i 2. halvår 2016.

PenSam gruppen har i 1. halvår 2016 afsluttet den i årsrapporten 2016-omtalte it-analyse, der skulle afdække mulighederne for yderligere stordriftsfordele af it henimod en standardiseret brancheløsning. PenSam forventer at indgå en aftale med KMD om levering af en samlet løsning på drift og udvikling af it området. Løsningen forventes på sigt at resultere i væsentligt reducerede omkostninger for PenSams kunder.

Der forventes et positivt resultat for selskabet i 2016.

Ledespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har i dag behandlet og godkendt halvårsrapporten for PenSam Liv forsikringsaktieselskab.

Der er ikke foretaget revision eller review af halvårsrapporten.

Halvårsrapporten aflægges i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed.

Det er vores opfattelse, at halvårsrapporten giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og

finansielle stilling pr. 30. juni 2016 samt af resultatet af selskabets aktiviteter for første halvår 2016.

Endvidere er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i selskabets aktiviteter og økonomiske forhold samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som selskabet kan påvirkes af.

Farum den. 29. august 2016

DIREKTION

Torsten Fels

Benny Buchardt Andersen

BESTYRELSE

Per Larsen, formand

Dennis Kristensen, næstformand

Ivan Hansen, næstformand

Ebbe Dalsgaard

Jørgen Klejnstrup

Niels Henrik Lehde Pedersen

Mona Striib

Resultatopgørelse

1. januar - 30. juni

I t. kr.

Note	30.06.2016
Bruttopræmier	2.768.319
Afgivne forsikringspræmier	-706
<i>Præmier for egen regning, i alt</i>	<i>2.767.613</i>
Indtægter fra tilknyttede virksomheder	459.643
Indtægter fra associerede virksomheder	4.802
Indtægter af investeringsejendomme	3.581
Renteindtægter og udbytter mv.	707.266
Kursreguleringer	2.492.121
Renteudgifter	-4.340
Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed	-97.844
<i>Investeringsafkast, i alt</i>	<i>3.565.229</i>
Pensionsafkastskat	-532.123
<i>Investeringsafkast efter pensionsafkastskat</i>	<i>3.033.106</i>
Udbetalte ydelser	-1.146.497
<i>Forsikringsydelser for egen regning, i alt</i>	<i>-1.146.497</i>
Ændring i livsforsikringshensættelser	-4.190.746
<i>Ændring i livsforsikringshensættelser for egen regning, i alt</i>	<i>-4.190.746</i>
Ændring i fortjenstmargen	-75.699
Ændring i overskudskapital	-200.465
Erhvervelsesomkostninger	-120
Administrationsomkostninger	-123.702
<i>Forsikringsmæssige driftsomkostninger for egen regning, i alt</i>	<i>-123.822</i>
Overført investeringsafkast	-63.487
Forsikringsteknisk resultat	3
Egenkapitalens investeringsafkast	63.487
Resultat før skat	63.490
Skat	-14.014
Periodens resultat	49.476
Totalindkomstopgørelse	
Periodens resultat	49.476
Anden totalindkomst	0
Periodens totalindkomst	49.476

Balance pr. 30. juni

Aktiver

I t. kr.

Note	30.06.2016	01.01.2016
Materielle aktiver, i alt	725	445
<i>Investeringsjendomme</i>	147.828	147.930
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	35.690.870	33.469.297
Kapitalandele i associerede virksomheder	225.374	298.881
<i>Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder, i alt</i>	<i>35.916.244</i>	<i>33.768.178</i>
Kapitalandele	13.127.401	12.575.965
Obligationer	46.251.263	43.469.456
Pantesikrede udlån	1.482.197	1.527.708
Andre udlån	516.748	358.999
Afledte finansielle instrumenter	8.323.761	5.784.547
<i>Andre finansielle investeringsaktiver, i alt</i>	<i>69.701.370</i>	<i>63.716.675</i>
Investeringsaktiver, i alt	105.765.442	97.632.783
Andre tilgodehavender	51.608	5.114
Tilgodehavender, i alt	51.608	5.114
Aktuelle skatteaktiver	65.303	65.303
Tilgodehavende pensionsafkastskat	325.763	335.008
Likvide beholdninger	835.581	270.135
Andre aktiver, i alt	1.226.647	670.446
Tilgodehavende renter samt optjent leje	554.900	497.674
Andre periodeafgrænsningsposter	125.586	90.863
Periodeafgrænsningsposter, i alt	680.486	588.537
Aktiver, i alt	107.724.908	98.897.325

Balance pr. 30. juni

Passiver

I t. kr.

Note	30.06.2016	01.01.2016
Aktiekapital	125.000	125.000
Overkurs ved emission	1.162	1.162
Overført overskud	1.320.610	1.252.985
Foreslået udbytte	0	2.365
Egenkapital, i alt	1.446.772	1.381.512
Overskudskapital	3.128.019	2.944.846
Ansvarlig lånekapital	3.128.019	2.944.846
3 Livsforsikringshensættelser	85.189.085	81.044.989
Fortjenstmargen på livsforsikringer og investeringskontrakter	2.437.130	2.361.431
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter, i alt	87.626.215	83.406.420
Udsudte skatteforpligtelser	7.981	7.981
Hensatte forpligtelser, i alt	7.981	7.981
Gæld til kreditinstitutter	9.414.372	7.047.888
Gæld til tilknyttede virksomheder	73.761	87.235
Skyldig pensionsafkastskat	57.764	0
Aktuelle skatteforpligtelser	13.968	0
Anden gæld	5.953.499	4.018.327
Gæld, i alt	15.513.364	11.153.450
Periodeafgrænsningsposter	2.557	3.116
Passiver, i alt	107.724.908	98.897.325

1 Anvendt regnskabspraksis

2 Fordeling af det realiserede resultat

Egenkapitalopgørelse

I t. kr.

	Aktiekapital	Overkurs ved emission	Overført resultat	Foreslået udbytte for regnskabsåret	Egenkapital i alt
Saldo 1. januar 2016	125.000	1.162	1.252.985	2.365	1.381.512
Regulering ifm. spaltning til PenSam A/S ¹⁾	-	-	18.149	-	18.149
Udbetalt udbytte	-	-	-	-2.365	-2.365
Foreslået udbytte	-	-	-	0	0
Periodens resultat	-	-	49.476	-	49.476
Anden totalindkomst	-	-	-	-	-
Periodens totalindkomst	-	-	49.476	0	49.476
Saldo 30. juni 2016	125.000	1.162	1.320.610	0	1.446.772
Saldo 1. januar 2015	125.000	1.162	1.683.703	1.950	1.811.815
Afgang ifm. overdragelse af aktiver og passiver ved spaltning	-	-	-445.258	-	-445.258
Udbetalt udbytte	-	-	-	-1.950	-1.950
Foreslået udbytte	-	-	-	2.365	2.365
Årets resultat	-	-	14.540	-	14.540
Anden totalindkomst	-	-	-	-	-
Årets totalindkomst	-	-	14.540	2.365	16.905
Saldo 1. januar 2016	125.000	1.162	1.252.985	2.365	1.381.512

¹⁾ Regulering i den udskudte skat vedrørende de immaterielle aktiver som blev overdraget til PenSam A/S fra PenSam Liv i forbindelse med spaltningen 01.01.2015.

NOTE 1

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Halvårsrapporten for 2016 er aflagt i overensstemmelse med reglerne i Lov om finansiel virksomhed og Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser (Regnskabsbekendtgørelsen).

Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelse er ændret med virkning fra 1. januar 2016, og anvendt regnskabspraksis er tilpasset som følge heraf.

Udover tilpasning til den nye regnskabsbekendtgørelse er regnskabspraksis uændret.

Der henvises til årsrapporten 2015 for den fulde beskrivelse af anvendt regnskabspraksis.

De nye regnskabsregler medfører nye samt redefinerede regnskabsposter. Det er primært regnskabsposten Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter der er påvirket af ændringerne, hvor hensættelserne nu er opdelt i færre underposter på balancen og regnskabsposten særlige bonushensættelser nu kaldes overskudskapital og præsenteres som ansvarlig lånekapital.

Hensættelserne opgøres efter en ny metode, med en ændret diskonteringsrentekurve, hvor historiske data ikke er tilgængelige, hvorfor det ikke er muligt, at udarbejde nye sammenligningstal. Ændringer er indregnet i balancen, pr. 1. januar 2016.

Ændringerne medfører en forskydning på regnskabsposter i balancen og har hverken effekt på resultatopgørelsen eller egenkapitalen.

PENSIONSFAKASTSKAT

Pensionsafkastskatten beregnes med en sats på 15,3%.

Pensionsafkastskat resultatføres med det beløb, der skal betales for perioden. I balancen er skyldig pensionsafkastskat indregnet på de balanceposter, der har udløst pensionsafkastskatten.

ÆNDRING I LIVSFORSIKRINGSHENSÆTTELSER

Omfatter periodens ændring i livsforsikringshensættelser brutto med fradrag af genforsikringens andel. Ændringer der vedrører periodens pensionsafkastskat indregnes ikke.

FORSIKRINGSMÆSSIGE HENSÆTTELSER

Forsikringsmæssige hensættelser opgøres på basis af det til Finanstilsynet anmeldte tekniske grundlag for beregning af forsikringsmæssige hensættelser. Forsikringsmæssige hensættelser opdeles på balancen i livsforsikringshensættelser og fortjenstmargen på livsforsikringer og investeringskontrakter.

LIVSFORSIKRINGSHENSÆTTELSER

Livsforsikringshensættelser opdeles i noterne i garanterede ydelser, risikomargen, individuelt bonuspotentiale samt kollektivt bonuspotentiale.

Nutidsværdien af fremtidige betalingsstrømme findes ved diskontering med rentekurven jf. regnskabsbekendtgørelsen, hvor satserne er med volatilitetsjustering og reduceret med pensionsafkastbeskatningssatsen. Forudsætninger vedrørende dødelighed og invaliditet er fastlagt på baggrund af erfaringer fra bestanden i PenSam. Forudsætninger vedrørende de fremtidige administrationsomkostninger er baseret på erfaringer i PenSam vedrørende omkostninger pr. forsikret.

For livsforsikringshensættelserne vedrørende ikke-garanterede ydelser er underposterne garanterede ydelser og risikomargen nul, og der er alene individuelt bonuspotentiale og kollektivt bonuspotentiale.

GARANTEREDE YDELSER

Garanterede ydelser er opgjort ud fra de betalingsstrømme (præmier, ydelser, administrationsudgifter), der følger hvis forsikringerne har henholdsvis fortsat præmiebetaling, ophørt præmiebetaling (fripolice), tilbagekøb, og hvis forsikringsbegivenheder indtræffer, hvor der beregnes et sandsynlighedsvægtet gennemsnit ud fra sandsynlighederne for disse forskellige tilstande.

Nutidsværdierne opgøres efter markedsforudsætningerne. Hertil lægges et tillæg til dækning af fremtidige ydelser foranlediget af indtrufne forsikringsbegivenheder samt et tillæg for ubetalte, forfaldne forsikringsydelser.

RISIKOMARGEN

Risikomargenen beregnes således, at livsforsikringshensættelserne svarer til det beløb, som et andet forsikringselskab kan forventes at kræve for at overtage og honorere forsikringsforpligtelserne.

INDIVIDUELT BONUSPOTENTIALE OG KOLLEKTIVT BONUSPOTENTIALE

Den forsikredes bonusret opgøres residualt i forhold til de forsikringsmæssige hensættelser efter finansiering af garanterede ydelser, risikomargen og fortjenstmargen. Den del af værdien af bonusretten, der er indeholdt i de retrospektive hensættelser, er individuelt bonuspotentiale, mens den del, der ikke er fordelt til de enkelte forsikringer er kollektivt bonuspotentiale.

Individuelt bonuspotentiale og kollektivt bonuspotentiale kan sammen med fortjenstmargen anvendes til betaling af den anmeldte risikoforrentning samt til dækning af negative realiserede resultater i henhold til kontributionsbekendtgørelsen.

FORTJENSTMARGEN PÅ LIVSFORSIKRINGER OG INVESTERINGSKONTRAKTER

Fortjenstmargenen indeholder nutidsværdien af fortjenstdelen af fremtidig risikoforrentning, jf. de anmeldte regler herfor.

Fortjenstmargenen kan ikke overstige værdien af de forsikringsmæssige hensættelser med fradrag af garanterede ydelser og risikomargen. Idet fortjenstdelen af risikoforrentningen er anmeldt på kontributionsgruppeniveau og tages af kontributionsgruppens realiserede resultat efter det beregningsmæssige kontributionsprincip og ikke på policeniveau, beregnes fortjenstmargenen ligeledes på kontributionsgruppeniveau.

Finanstilsynet har ved en fortolkning, der er offentliggjort den 20. maj 2016, men som ikke indgår i udstedte regler, rejst tvivl om hvorvidt fortjenstmargenen skal beregnes og udskilles på policeniveau af individuelt beregnede andele af individuelt og kollektivt bonuspotentiale. Dette drøftes nu mellem tilsynet og branchen. Såfremt tilsynets fortolkning lægges til grund, vil det kunne påvirke fordelingen af bonuspotentiale mellem underposterne individuelt og kollektivt bonuspotentiale, og i yderste konsekvens vil det kunne give begrænsninger i fortjenstmargenen.

OVERSKUDSKAPITAL

Overskudskapital består af særlige bonushensættelser af type B. De indeholder andele af overskud, der tilfalder medlemmerne, og som medregnes i selskabets basiskapital. De særlige bonushensættelser modtager samme forretning som egenkapitalen og kan dække tab på lige fod med egenkapitalen. Særlige bonushensættelser udbetales til medlemmerne, når pensionerne er under udbetaling, eller når der sker genkøb.

Noter

I t. kr.

NOTE 2

Fordeling af det realiserede resultat

30.06.2016

Selskabet har anmeldt en risikoforrentningsregel, som består af en indtjeningsdel og en risikodel. Risikoforrentningen fordeles forholdsmæssigt mellem egenkapitalen og de særlige bonushensættelser.

Realiseret resultat, jf. kontributionsbekendtgørelsen	2.494.014
Fordelt til:	
Kollektivt bonuspotentiale	2.295.640
Overskudskapital	134.887
<i>I alt til de forsikrede</i>	<i>2.430.527</i>
Egenkapitalen	63.487
<i>Fordelt, i alt</i>	<i>2.494.014</i>

Gruppeforsikringerne er ikke omfattet af kontributionsbekendtgørelsen, hvilket er årsagen til, at selskabets resultat før skat ikke er identisk med egenkapitalens andel i ovenstående fordeling.

Fordeling af det realiserede resultat på kontributionsgrupper:

Rentegruppe Fleksion	
Kollektivt bonuspotentiale	783.364
Overskudskapital	60.396
<i>I alt til de forsikrede</i>	<i>843.760</i>
Rentegruppe Tradition Eventuelle	
Kollektivt bonuspotentiale	459.739
Overskudskapital	42.530
<i>I alt til de forsikrede</i>	<i>502.269</i>
Rentegruppe Tradition Aktuelle	
Kollektivt bonuspotentiale	-136.149
Overskudskapital	22.271
<i>I alt til de forsikrede</i>	<i>-113.878</i>
Rentegruppe PMF	
Kollektivt bonuspotentiale	425.182
Overskudskapital	9.690
<i>I alt til de forsikrede</i>	<i>434.872</i>

NOTE 2 (FORTSAT)**Fordeling af det realiserede resultat 30.06.2016**

Risikogrupper	
Kollektivt bonuspotentiale	689.389
Overskudskapital	0
<i>I alt til de forsikrede</i>	<i>689.389</i>

Omkostningsgrupper	
Kollektivt bonuspotentiale	74.115
Overskudskapital	0
<i>I alt til de forsikrede</i>	<i>74.115</i>

Risikoforrentningen er opdelt på følgende grupper

Risikoforrentning, rente	-55.704
Risikoforrentning, risiko	0
Risikoforrentning, omkostninger	17.472

Fordeling af resultatet

Investeringsafkast til egenkapitalen	51.251
Risikoforrentning til egenkapitalen	12.236
Administrationsomkostninger egenkapitalen	-117
Øvrige reguleringer	0
<i>I alt</i>	<i>63.370</i>

Fordeling af risikoforrentning til egenkapital på kontributionsgrupper

Fleksion	5.213
Tradition, eventuelle	3.691
Tradition, aktuelle	5.701
PMF	3.224
Risikogrupper	0
Omkostningsgrupper	-5.592
<i>I alt</i>	<i>12.237</i>

Skyggekontoen på rentegrupperne pr. 31.12.2015 er indtægtsført i 1. halvår 2016.

Skyggekontoen vedr. omkostningsgrupperne pr. 31.12.2015 på i alt 20,5 mio. kr. forventes ikke nedbragt i løbet af 2016 og forventes som følge af den ny kontributionsbekendtgørelse derfor nedskrevet med en femtedel pr. 31.12.2016.

NOTE 3

Livsforsikringshensættelser	30.06.2016
<i>Livsforsikringsmæssige hensættelse, primo</i>	81.044.989
Fortjenstmargen	2.361.431
Forsikringsmæssige hensættelser	83.406.420
Kollektivt bonuspotentiale primo	-7.740.279
Akkumuleret værdiregulering primo	-4.647.961
Retrospektive hensættelser primo	71.018.180
Bruttopræmier	3.774.964
Rentetilskrivning	1.027.504
Forsikringsydelser	-2.133.787
Tilbageholdt PAL vedr. året	185.601
Betalt PAL vedr. tidl. år	-536.933
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-123.680
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	-15.020
Andet	-40.369
<i>Retrospektive hensættelser ultimo</i>	73.156.460
Anvendt individuelt bonuspotentiale	0
Kollektivt bonuspotentiale	8.400.698
Fortjenstmargen	-2.437.130
Brutto akkumuleret værdiregulering ultimo	6.069.057
Anvendelse af individuelt bonuspotentiale ultimo	0
<i>Netto akkumuleret værdiregulering netto ultimo</i>	6.069.057
<i>Saldo ultimo</i>	85.189.085
Fordelingen af livsforsikringshensættelser	
Rentegruppe Fleksion	
Garanterede ydelser	5.863.924
Risikomargen	276.047
Individuelt bonuspotentiale	26.110.559
Kollektivt bonuspotentiale	2.111.105
<i>Fleksion i alt</i>	34.361.635

NOTE 3 (FORTSAT)**Livsforsikringshensættelser** **30.06.2016**

Rentegruppe Tradition - eventuelle	
Garanterede ydelser	55.730
Individuelt bonuspotentiale	22.342.922
Kollektivt bonuspotentiale	5.018.012
<i>Tradition - eventuelle i alt</i>	<i>27.416.664</i>

Rentegruppe Tradition - aktuelle	
Garanterede ydelser	16.487.031
Risikomargen	111.165
Kollektivt bonuspotentiale	386.795
<i>Tradition - aktuelle i alt</i>	<i>16.984.991</i>

Rentegruppe PMF	
Garanterede ydelser	5.341.230
Risikomargen	36.017
Kollektivt bonuspotentiale	647.766
<i>PMF i alt</i>	<i>6.025.013</i>

Gruppeordninger	
Garanterede ydelser	163.762
Risikomargen	0
Individuelt bonuspotentiale	0
Kollektivt bonuspotentiale	237.020
<i>Gruppeordninger i alt</i>	<i>400.782</i>

Bruttolivsforsikringshensættelser fordeler sig således

Retrospektive hensættelser	73.156.460
Akkumuleret værdiregulering	6.069.057
Fortjenstmargen	-2.437.130
Kollektivt bonuspotentiale	8.400.698
<i>Bruttolivsforsikringshensættelser</i>	<i>85.189.085</i>

Garanterede ydelser	27.911.676
Risikomargen	423.230
Individuelt bonuspotentiale	48.453.481
Kollektivt bonuspotentiale	8.400.698
<i>Bruttolivsforsikringshensættelser</i>	<i>85.189.085</i>

Bonusgrader i rentegrupper

Bonusgrad, rentegruppe Fleksion	83,5%
Bonusgrad, rentegruppe Tradition Eventuelle	118,7%
Bonusgrad, rentegruppe Tradition Aktuelle	2,0%
Bonusgrad, rentegruppe PMF	13,4%